

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktika Teológia
1.4 Szakterület	római katolikus teológia
1.5 Képzési szint	mesterképzés
1.6 Szak / Képesítés	Pasztorális tanácsadás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Biblikus teológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6 Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	kötelező – alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					41
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					32
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					34
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					119
3.8 A félév össz-óraszama					175
3.9 Kreditszám					7

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> nincs
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> a Bibliakanonjának, könyveinek általános ismerete a kritikai-konstruktív reflexió és szintézis képessége az ószövetségi szövege olvasása és értelmezése során

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Táblával és vetítővel felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Táblával és vetítővel felszerelt terem; BibleWorks software-rel felszerelt számítógépek az informatika laborban; intézeti könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> a bibliai hermeneutika elveinek és szabályainak ismerete és alkalmazása az ó- és újszövetségi könyvekkel kapcsolatos ismeretek alkalmazása; azok teológiai mondanivalójának megértésében az ó- és újszövetségi exegézis eredményeinek szintetizálása és integrálása egy átfogó biblikus teológiába az ó- és újszövetségi exegézis eredményeinek integrálása a szisztematikus teológia bibliai alapjainak elsajátítása
-----------------------------	---

Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • analitikus gondolkodás képessége • az etikai elvek elsajátítása és alkalmazása a tanácsadásban
-----------------------------	---

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az Ó- és Újszövetség teológiáinak megismerése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyes bibliai könyvek és korpuszok teológiájának elsajátítása • A biblikus teológiai témák ismerete • A szisztematikus teológia biblikus alapjainak megértése

8. A tantárgy tartalma

1.	előadás	
----	---------	--

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az ÓSZ alapvető tapasztalatai és képei Istennel kapcsolatban. Az ÓSZ teremtésteológiája. A teremtés mint az üdvtörténet kezdete (Ter 1–2, Deut-Iz, Zsolt, bölcsességi irodalom).	előadás	Preuß, <i>Theologie I</i> , 158-273. Sattler, Schneider, Istentan, in Schneider, DK 1, 9–45. Ricoeur, LaCocque, 19-102. Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> , DK 1, 134–147
2. Prófétizmus az ÓSZ-ben. A próféta hatalma. A próféta viszonya a politikai és vallási intézményekhez. A próféta konfliktusai. A hamis próféta kérdés	előadás	Hausmann, A próféták hatalma, 39-47 LaCocque, Ricoeur, <i>Penser la Bible</i> . von Rad, <i>Ószövetség teológiája II</i> . Steck, <i>Israel</i> . Zamfir, Jeremiás, 287–303
3. Az ÓSZ emberképe. A férfinak és nőnek teremtett ember. Az ÓSZ antropológiája. Sztereometria, szintetikus látásmód.	előadás	Koltun-Fromm, Sexuality, 375-395; Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> in DK 1, 171–173; Wolff, <i>Antropológia</i>
4. Az ÓSZ antropológiája. A nepeš. A bāsār. Rû ^{ah} , nešāmā ^h , leb	előadás	Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> in DK 1, 171–173. Wolff, <i>Antropológia</i>
5. Prédikátor könyve: boldogságkeresés és az élet értelme az ember múlandósága összefüggésében	előadás	Jakubinyi, <i>Prédikátor</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése II</i> , 401-412. Wright, <i>Prédikátor JBK I</i> , 753-762. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i>
6. A Prédikátor könyve: a kifürkészhetetlen, szuverén Isten; determinizmus és az ember törekvései	előadás	Jakubinyi, <i>Prédikátor</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése II</i> , 401-412. Wright, <i>Prédikátor JBK I</i> ,

		753-762. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i>
7. A Prédikátor könyve: munka, vagyon, teljesítmény.	előadás	Jakubinyi, <i>Prédikátor</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése II.</i> , 401-412. Wright, <i>Prédikátor JBK I</i> , 753-762. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i>
8. A halál és az ember halál utáni sorsa (Préd, Jób, Sír). Továbbélés a névben és a gyermekekben (Sír). A fiatal halálának értelmezése (Bölcs). A feltámadásba és túlvilágba vetett hit (Dán 12, 2 Makk 7; 12). A halhatatlanság és a halál utáni jutalmazás és büntetés hite (Bölcs 2–5).	előadás	Di Lella, <i>Sirák fia, JBK I</i> , 763-782. MacKenzie, Murphy, <i>Jób, JBK I</i> , 717-751. Miller, <i>Qohelet</i> , 437-454. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i> . Wright, <i>Bölcsesség, JBK I</i> , 783-801 Mc Eleney, <i>2 Makkabeusok</i> , in <i>JBK I</i> , 652, 682, 684. Hartmann, Di Lella, <i>Dániel, JBK I</i> , 643-644
9. A páli levelek istenképe és krisztológiája.	előadás	Brown, Donahue, Senior, Yarbro Collins, <i>Az újszövetségi gondolkodásmód elemei</i> , <i>JBK III</i> , 511-552. Fitzmyer, <i>Szent Pál teológiája</i> , <i>JBK III</i> , 553-603. Klein, <i>Aspekte Paulinischer Christologie</i> , 67–78. Schneider, <i>DK 1</i> , 9–45
10. Pál üdvtörténeti szemlélete. A megigazulás: az ember bűne, Isten igaz volta és kegyelme, Krisztus szerepe. A Törvény újraértelmezése. Isten szeretete.	előadás	Fitzmyer, <i>Gal</i> , <i>JBK II</i> , 313-327. Fitzmyer, <i>Róm</i> , <i>JBK II</i> , 385-441. Fitzmyer, <i>Szent Pál</i> , 553-603. Gnilka, <i>Az Újszövetség teológiája</i> . Hübner, <i>Biblische Theologie II</i> , 57–111, 194-196, 258-320; 380–386.
11. Krisztus halálának értelmezése és a megváltás metaforái a páli levelekben (kiváltás, kiengesztelődés, szeretetből vállalt helyettesítő halál, <i>hilasztérion</i> , húsvéti bárány) és azok társadalmi és kulturális háttere	előadás	Breytenbach, <i>Jézus keresztre feszítése</i> Fitzmyer, <i>Szent Pál</i> , 553-603 Theissen (exemplum és sacramentum)
12. Az egyház a páli levelekben. Karizmák és szolgálatok. A prófétálás (1 Kor 12,4-11; 12,28–31; 13,2.8-10; 14)	előadás	Aune, <i>Prophecy</i> . Brown, Osiek, Perkins, <i>A korai egyház</i> , <i>JBK III</i> , 487–510. Fitzmyer, <i>Szent Pál</i> , <i>JBK III</i> , 553-603 Luz, <i>Stages</i> , 5-20. Murphy-O'Connor, <i>1Kor</i> , 339-363. Roloff, <i>Kirche</i> . Schnackenburg, <i>Kirche</i> . Schrage, <i>1 Kor</i> , II..

<p>13. A páli levelek antropológiája. Az ember sorsa a halál után. Eszkatológia. Feltámadás.</p>	<p>előadás</p>	<p>Fitzmyer, <i>Szent Pál teológiája</i>, JBK III, 553-603 Gnilka, <i>ÚSz teológia</i>. Hübner, <i>Biblische Theologie</i> II, 141–154</p>
<p>14. A páli etika. A nők szerepe a páli levelekben</p>	<p>előadás</p>	<p>JBK III. Hübner, <i>Biblische Theologie</i> I, 258–305, 321-323. Hübner, <i>Biblische Theologie</i> II, 155-173, 209-219. Bieringer, <i>Nők, Keresztény szó</i> 6 (2012) ; 7 (2012). Fitzmyer, <i>Róm</i>, JBK II (a <i>Róm 16</i> kommentárja). Murphy-O'Connor, <i>1 Kor</i>, JBK II, 339-363</p>
<p>Könyvészet <i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások).</p> <p>Léon-Dufour, X. (red.), <i>Biblikus teológiai szótár</i>, Budapest, 1972.</p> <p>Brown, R. E., Fitzmyer, J. A., Murphy, R. E., <i>Jeromos Bibliakommentár</i> I, III, Bp., 2002–2003.</p> <p>Brueggemann W., <i>Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy</i>, Minneapolis, 2005.</p> <p>Hausmann J., „A próféták hatalma – Megfontolások az ószövetségi próféta képéhez”, in Benyik Gy. (szerk.), <i>Hatalom és Karizma</i>, Szeged 2003, 39-47 (= <i>Pannonhalmi Szemle</i> 2 [2004] 12-18).</p> <p>Jakubinyi Gy., <i>A Prédikátor könyve</i> (Szent István Bibliakommentárok), Bp., 2008.</p> <p>Koltun-Fromm N., <i>Sexuality and Holiness: Semitic Christian and Jewish Conceptualizations of Sexual Behavior</i>, <i>Vigiliae Christianae</i> 54.4 (2000) 375-395.</p> <p>Miller D.B., <i>Qohelet's Symbolic Use of חכמה</i>, <i>Journal of Biblical Literature</i>, 117. 3 (1998) 437-454.</p> <p>Preuß, H. D., <i>Theologie des Alten Testaments</i>, Stuttgart, 1991-1992.</p> <p>Ricoeur, P., LaCocque, A., <i>Penser la Bible</i>, Paris, 1998 (magyarul <i>Bibliai gondolkodás</i>, Budapest, 2003; román ford. a könyvtárban, <i>Cum să înțelegem Biblia</i>, Iași, 2002.)</p> <p>Rózsa H., <i>A Genesis könyve</i> I, Budapest, 2002.</p> <p>Rózsa H., <i>Az Ószövetség keletkezése</i> II., Budapest, 1996,</p> <p>Rózsa H., <i>Üdvösségközvetítők az Ószövetségben</i>, Budapest, 2001.</p> <p>Schneider, Th. (ed.), <i>A dogmatika kézikönyve</i>, 1–2, Budapest, 1996–1997.</p> <p>Schreiner, J., <i>Az Ószövetség teológiája</i>, Budapest 2004.</p> <p>Schwienhorst-Schönberger, L., <i>Kohelet</i> (HThKAT), Freiburg, 2004.</p> <p>Székely J., <i>Az Újszövetség teológiája</i>, Budapest, 2003.</p> <p>Theissen, G., <i>Az első keresztyének vallása. Az őskeresztyén vallás elemzése és vallástörténeti leírása</i>, Bp., 2001.</p> <p>von Rad, G., <i>Az Ószövetség teológiája</i> I–II, Budapest, 2000–2001.</p> <p>Westermann, C., <i>Az Ószövetség teológiájának vázlata</i>, Bp., 1993.</p> <p>Wolff, H. W., <i>Az Ószövetség antropológiája</i>, Bp., 2001.</p> <p>Zamfir K., <i>Jeremiás szolgálata az üdvösségközvetítő intézmények válsága idején</i>, in Benyik Gy. (szerk.) <i>Világi közösség – vallási közösség</i>, Szeged, 2004, 287–303.</p>		

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Isten irgalmas szeretete és kegyelme az Ó- és ÚSZ-ben (Deut, Óz, Dt-Tr-Iz; Lk, Róm). JHWH igazsága és igazságossága (Róm; Mt).	diákok előadása, kérdések megvitatása	Léon-Dufour, <i>Bibliikus teológiai szótár</i> . Schneider, DK 2 (Kegyelem-tan. Bibliai alapok) Preuß, I, 196-203. von Rad, <i>Az ÓSZ teológiája I</i> Kasper, <i>Irgalmasság</i> Székely, <i>ÚSZ teológia</i>
2. Szent és profán. Szent idő és szent hely. A kultusz	diákok előadása, kérdések megvitatása	Léon-Dufour, <i>Bibliikus teológiai szótár</i> Preuß, I, 286-290. Preuß, II, 226-273 Westermann, <i>ÓSZ theológia</i>
3. Mennyei világ és istenellenes világ. Angyalok, démonok, sátán. A holtak birodalma	diákok előadása, kérdések megvitatása	Léon-Dufour, <i>Bibliikus teológiai szótár</i> . Preuß, I, 293-302
4. Az Énekek Éneke és a házasságszimbolika.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Beauchamp, <i>L'Un et l'Autre Testament</i> , 161-191. LaCocque, <i>La Sulamite</i> , in Ricoeur, <i>LaCocque</i> , 373-410. Ricoeur, <i>Métaphore nuptiale</i> , in Ricoeur, <i>LaCocque</i> , 411-457
5. A zsoltárok teológiája (Jahve – a teremtő, a király, a menedék, a megmentő)	diákok előadása, kérdések megvitatása	Beauchamp, <i>Psaumes</i> . Preuß, I, 173-182. Rózsa, <i>Az ÓSZ keletkezése II</i>
6. Az Istenről szóló beszéd metaforikus jellege. Isten mint atya és anya az Ószövetségben (Óz, Dt-Tr-Iz, Zsolt 22; 27; 103)	diákok előadása, kérdések megvitatása	Ricoeur, <i>Freud</i> , 7-19; uő., <i>La Symbolique du Mal</i> . Uő., "Hermeneutics" 284-311 Perintfalvi, <i>A metaforák rejtett dimenziója</i>
7. A nő az ÓSZ-ben: Ter 1; 2-3 és a szövegek újraértelmezése. Jelnetős női alakok (Debora, Rút, Eszter, Judit).	diákok előadása, kérdések megvitatása	Bird, Bone, 521-534 Schüssler Fiorenza, <i>En mémoire d'elle</i> . Zamfir, <i>Ószövetségi nőkép</i> , 11-42 Zamfir, <i>Some Aspects</i> , 45-57.
8. Jézus magatartása és tekintélye a Törvénnyel szemben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Gnilka, <i>A názáreti Jézus</i> . Luz, <i>Fulfillment</i> , 185-218. Sand, <i>Gesetz</i> , 32-124 Székely, <i>ÚSZ teol.</i>
9. Az egyház a lukácsi teológiában.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Brown, <i>Korai egyház</i> , JBK III. Jelenits, <i>Apostolok Cselekedetei</i> 37-44. Schneider, <i>Apostelgeschichte</i> .
10. A teremtett világ és a gondviselés Jézus példabeszédeiben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> , 134-147
11. A teremtés teológiája a páli korpuszban. Róm (1,20-21: Isten megismerése a teremtett világból, Róm 5: bűn és egyetemes rászorultság a megváltásra; Róm 8: a teremtés helyreállítása). A krisztológia és teremtésteológia összefonódása (Kol 1,15-20)	diákok előadása, kérdések megvitatása	Hübner, <i>Biblische Theologie II</i> , 141-154. Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> , 134-147. Schlier, <i>Römerbrief</i> . Székely, <i>ÚSZ teol.</i>

12. Egyházkép és szolgálatok a pasztorális levelekben.	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK III.; Oberlinner, <i>1-2 Timotheusbrief</i> Zamfir, <i>Men and Women</i> és tanulmányok
13. A kenyértörés / az Úr vacsorája. Kultikus étkezés az ókorban. Étkezés és egyesületi élet	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK III. Hübner, II, 174-196. Mußner, <i>Apostelgeschichte</i> . Pesch, <i>Apostelgeschichte</i> . Schrage, <i>1Korinther</i> Zamfir, Eukarisztikus lakoma
14. A jánosi teológia	diákok előadása, kérdések megvitatása	Székely, <i>ÚSZ teol</i> ; Bolyki; Farkasfalvy, <i>János</i> Hübner III 152–205. Schnackenburg, <i>Johannes I.</i>
Könyvészet		
<p><i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>BibleWorks for Windows</i>, Bushell, M.S., M.D. Tan, Glenn L. Weaver (eds.), CD-Rom, Version 7.0.012g, Norfolk, VA: BibleWorks, 2006 (a karon hozzáférhető). <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások).</p> <p>Haag, H. (szerk.), <i>Biblikai lexikon</i>, Budapest, 1989. Léon-Dufour, X. (szerk.), <i>Biblikus teológiai szótár</i>, Budapest, 1986.</p> <p>Beauchamp, P., A zsoltárok és mi, <i>Pannonhalmi Szemle</i> 3 (1996) 6–19. Beauchamp, P., <i>L'Un et l'Autre Testament</i>, Paris, 1990, 161-191. Beauchamp, P., <i>Psaumes nuit et jour</i>, Paris, 1980. Bird, Ph., Bone of My Bone and Flesh of My Flesh, <i>Theology Today</i> 50.4 (1993) 521–534- Bolyki J., „<i>Igaz tanúvallomás</i>” <i>Kommentár János evangéliumához</i>, Bp., 2001. Fr. François, fr. Pierre-Yves, Taizé, <i>Méditation de l'Écriture. Prière des psaumes</i>, Abbaye de Bellefontaine, 1995. Hieke, Th., Hallgatni istenkáromlás volna. A panasz fenomenológiája és teológiája az Ószövetségben, <i>Mérleg</i>, 4 (1999) 373-391. Kasper, W., <i>Irgalmasság. Az evangélium alapfogalma - a keresztény élet kulcsa</i>, Bp., 2015. LaCocque, A., Ricoeur, P., <i>Penser la Bible</i>, Paris, 1998. Perintfalvi R., A metaforák rejtett dimenziója az isteni bölcsesség sajátos hordozója? Lehet-e a Zsolt 103,13-ban található istenképnek mélyebb dimenziója? In Benyik Gy., <i>Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat</i>, Szeged, 2012. Preuß, H. D., <i>Theologie des Alten Testaments</i>, II, Stuttgart, 1992. Ricoeur, P., <i>Freud and Philosophy. An Essay on Interpretation</i> (The Terry Lectures Series) [ed. Denis Savage], New Haven, 1977. Ricoeur, P., <i>La Symbolique du Mal</i>, Paris, 1960. Ricoeur, P., “The Hermeneutics of Symbols and Philosophical Reflection” I, in Paul Ricoeur, <i>Conflict of Interpretations. Essays in Hermeneutics</i>, szerk. Don Ihde, London, 2004, 284-311. Rózsa H., <i>Az Ószövetség keletkezése I-II</i>, Budapest, 1995-1996. Schüssler Fiorenza, E., <i>En mémoire d'elle</i>, Paris, 1986. Székely J., <i>Az Újszövetség teológiája</i>, Budapest, 2003. Westermann, C., <i>Az Ószövetség teológiai vázlata</i>, Bp., 1993. Zamfir K., <i>A kér(dez)ő szenvedő Isten színe előtt. A panasz logikája és funkciója</i>, in <i>A szenvedő ember Isten színe előtt</i>, szerk. Puskás A., Perendi L., Bp, 2014, 33-53 Zamfir K., <i>A korintusi eukharisztikus lakoma az önkéntes egyesületek</i></p>		

<p><i>közös étkezéseinek tükrében, Pannonhalmi Szemle 1 (2012) 12-36.</i></p> <p>Zamfir K., <i>Az episztoposz az újszövetségi iratokban</i>, in Marton J., Oláh Z. (szerk.), <i>Minden kegyelem. A 65 éves Jakubinyi György köszöntése</i>, Bp./Kv., 2011, 88-104.</p> <p>Zamfir K., <i>Az ószövetségi nőkép néhány vonása és hatástörténete</i>, in Bodó M. (szerk.), <i>Nőnek (is) teremtette</i>, 2006, 11–42</p> <p>Zamfir K., <i>Men and Women in the Household of God. A Contextual Approach to Roles and Ministries in the Pastoral Epistles</i> (NTOA 103), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2013.</p> <p>Zamfir K., <i>Some Aspects and Effective History of the Old Testament Feminine Presence, Sacra Scripta 1-2 (2005) 45-57.</i></p>		
--	--	--

9. A tantárgy tartalmának összhangba hozása az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásaival.

<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy tartalma megegyezik az egyetemi oktatásban a fontosabb egyetemeken ószövetségi exegézis tartalmával és módszereivel. • A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs bibliakutatás eredményeit.
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Kulcsfogalmak és az ó- és újszövetségi exegézis teológiai alkalmazásának képessége	Féléves részvizsga (írásbeli) és félév végi vizsga (írásbeli)	75 %
10.5 Szeminárium	Szemináriumi dolgozat megfelelése a biblikus kutatás módszertanának	Félév végi írásbeli vizsga	25 %
	A szemináriumi témák elsajátítása	A részvizsga és félév végi vizsga keretében	L. 10.4
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A biblikus teológia alapvető istentani, teremtéstani és antropológiai kérdéseinek ismerete • Egyéni kutatás 			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2017. ápr. 25.

Prof. dr. Zamfir Korinna

Prof. dr. Zamfir Korinna

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2017. ápr. 30.

Prof. dr. Zamfir Korinna